

euPASnewsletter

Začali sa rokovania EÚ a USA o zóne voľného obchodu

Brusel, júl 2013

EÚ a USA po takmer dvojročnej príprave 8. júla 2013 začali rokovania zamerané na zabezpečenie dohody o voľnom obchode. Má ísť o najväčší obchodný a investičný pakt na svete, z ktorého si obe strany sľubujú vyšší ekonomický rast. Nepotvrdili sa tak obavy, že niekoľko členských štátov EÚ si môže vynútiť odklad rokovaní o voľnom obchode pre podozrenia z tajného programu, v ktorého rámci Washington údajne odpočúval diplomatov z EÚ. Na otvorení rozhovorov s cieľom vytvoriť jednu z najambicióznejších zón voľného obchodu na svete sa EÚ a USA dohodli v júni 2013. Podľa vyjadrení predstaviteľov americkej vlády a Európskej komisie by dohoda mohla byť hotová do konca roku 2014. Mnoho odborníkov však očakáva, že rokovania sa môžu pretiahnuť do roku 2015.

Úvodné rokovania medzi oboma stranami by mali mať skôr organizačný charakter, pričom vyjednávači by sa mali rozdeliť do 15 skupín podľa jednotlivých otázok siahajúcich od poľnohospodárstva cez elektronický obchod po investície a politiku konkurencieschopnosti. Obe strany majú citlivé oblasti, ktoré sa budú musieť riešiť. Jedným z najväčších záujmov EÚ je získanie výnimky vo verejných tendroch v USA, do ktorých sa v súčasnosti môžu zapájať iba tamojšie firmy. Naopak, USA chcú od EÚ zníženie bariér na geneticky modifikované plodiny. Americké spoločnosti ako Google a Facebook napríklad chcú, aby Washington rokoval s EÚ predovšetkým o pravidlách týkajúcich sa súkromia a ochrany dát, ktoré znevýhodňujú americké firmy na európskom trhu. Keďže clá medzi týmito obchodnými partnermi sú relatívne nízke, prevažná časť rokovaní sa zameria na zníženie a prevenciu regulačných bariér v obchode.

Ďalšou zaujímavou otázkou bude oblasť nadmernej podpory v podobe subvencií pre štátne podniky. Na základe posledných informácií sa EÚ bude snažiť o presadenie celosvetových pravidiel upravujúcich spôsob, akým jednotlivé vlády poskytujú subvencie a iné výhody štátnym podnikom. Keďže takto zvýhodňované firmy často na rozdiel od súkromných spoločností nepodliehajú protimonopolným opatreniam, vážnym spôsobom poškodzujú americké a európske spoločnosti. Nie je tajomstvom, že zámer EÚ otvoriť otázku jasných pravidiel zdravej konkurencieschopnosti v rámci rokovaní s USA je namierený proti Číne a jej politike podpory veľkých štátnych firiem s globálnym dosahom. EÚ verí, že zahrnutie takejto klauzuly do zmluvy o voľnom obchode s USA bude pôsobiť motivujúco pre ďalšie bilaterálne rokovania s inými krajinami.

USA a EÚ predstavujú takmer polovicu celkového výkonu svetovej ekonomiky a tretinu globálneho obchodu. V minulom roku ich vzájomná obchodná výmena dosiahla hodnotu viac ako 646 miliárd USD. Prvý pokus o transatlantickú obchodnú dohodu vznikol pred tridsať rokmi, avšak v deväťdesiatych rokoch 20. storočia stroskotal na nesúhlase Francúzska. Paríž pohrozil zablokovaním rokovaní aj tentoraz, keď v snahe ochrániť francúzsky kultúrny priemysel súhlas s rokovaniami podmienil vylúčením filmov a internetovej zábavy z mandátu vyjednávania. Francúzsko nakoniec súhlasilo s kompromisným návrhom Bruselu na dočasné ochranné obdobie pre toto odvetvie.